

СТ А Н О В И Щ Е

От: **доц. д-р Камен Димитров Петров** с научна специалност Народно стопанство (Геоикономика и регионално развитие) в професионално направление 3.7 Администрация и управление

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Регионално развитие“ в ПН 3.7 „Администрация и управление“, към катедра „Регионално развитие“ в СУ „Св. Кл. Охридски“

Автор на дисертационния труд: Елица Венелинова Грамадска

Тема на дисертационния труд: РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНАЛИЗАЦИЯТА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Основание за представяне на становището: Участие в състава на научното жури съгласно Заповед № РД 38-353/15.07.2021 на СУ „Св. Кл. Охридски“ за откриване на процедура за защита на дисертационен труд

1. Информация за дисертанта

Дисертант Елица Грамадска се е обучавала по докторска програма към катедра „Регионално развитие“ на СУ „Св. Кл. Охридски“ по научна специалност Регионално развитие в професионално направление 3.7. Администрация и управление. Обучението е осъществено в свободна форма. По време на обучението си в докторантурата, Елица Грамадска е изпълнила всички учебни задължения, като е положила успешно заложените в индивидуалния ѝ план за работа изпити. От професионална гледна точка могат да се изтъкне трудовата дейност на г-жа Грамадска в МРРБ, където заема експертна длъжност и е част от колектива. В допълнение на научната кариера, докторантката подкрепя научната дейност на катедра „Регионално развитие“, в които демонстрира знания и умения.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в обем от 247 страници. В структурно отношение дисертацията се състои от увод, изложение в три глави, заключение, библиография и приложения. В увода е подчертана актуалността на темата, изведена на базата на множество аргументи и позовавания на достигнато научно познание по проучваната проблематика. Дефинирани са кратко, точно и ясно целта, обектът, предметът, задачите, основната теза и формулираните ограничения. Проблематиката е широко дискутирана в икономическата и управленска литература. Дисертантът е обосновал аргументирано нейната безспорна актуалност. Целта на дисертационния труд е да изследваме динамиката на обстоятелствата, довели до териториалното и административно състоянието на регионалното ниво (област и район за планиране) в страната. Целта е формулирана, но добре е да кореспондира с автореферата. За реализирането ѝ са формулирани 4 изследователски задачи, изпълнението на които следва

логическата последователност от стъпки от проучване и синтезиране на научно познание до конструирането на методология и верифицирането на авторов модел в емпирична среда. Задачите позволяват постигането на основната цел и доказването на изследователските теза. Обект на изследването е процесът на регионализация (децентрализация на регионално ниво) в България. Предмет на изследването е развитието на процесът на регионализация и възможностите ѝ за оптимизиране на разпределение на правомощия между различните управленски нива в България след 1989 година. Фокусът на настоящото изследването е въпросът за регионализация в България, който си взаимодейства с процесите на европеизация, демократизация, децентрализация, които водят до институционални и териториални промени в държавите, както и с провежданата регионална политика в страната. Анализът на другите държави от Европейския съюз, както и регионалната му политика, служат за сравнение и анализ на посоката на свентуално въздействие при формиране на държавната териториална политика. Добре е дисертантката все пак да рамкира нужните ограничения за времевия период на изследване. Имайки предвид, че е използван методологичен и методически инструментариум с разнороден характер и широк обхват, адекватно избран и удачно приложен в съответните части на научната разработка. Използвани са различни методи за добиване и обработка на информация и данни, като проучване на документи, систематизиране, сравнение. Анализирани са официални статистически данни от НСИ, Евростат, официални статистически източници на изследваните държави, както и данни от стратегически документи, анализи и експертни обсъждания. Структурата на изложението е логически издържана, позволяваща последователно развитие на изследователската идея и нейното разработване в теоретичен и емпиричен план. Резултатите са получени чрез съвременен инструментариум и са онагледени с подходящо подбрани фигури и таблици. В списъка на използваните литературни източници са посочени 194 източника, от които: повече от 120 на български език и 74 на английски език. Структурата, вътрешната логика, съдържанието, методическият инструментариум, използваните информационни източници, както и подходящата визуализация. Постигната е добра визуализация. Демонстрирана е добра осведоменост по конкретната тема. Използван е подход от общото към частното: от разликата в осъществяване на реформи на европейско ниво между държавите от Западна и ЦИЕ в първа глава, фокусът се стеснява върху подхода на Републики Гърция и Чехия във втора глава и завършва с представяне на новия регионален подход на ЕС и възникналите промени при прилагане на регионалната политика в България. Първа глава въвежда в изследваната тема, кратко описва проблемната област, рамката на настоящото изследване и обуславят основните линии на анализ. Втора глава е фокусирана върху проблемните аспекти на развитието на идеите за децентрализация на регионално ниво в България, проследени на фона на извършваната децентрализация на местно ниво. Трета глава разглежда новия регионален подход на ЕС и заложената нова философия при изпълнение на програмен период 2021-2027 година в страната, чрез прилагане на Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ). В заключението са обобщени изводи от извършения анализ и са посочени идентифицираните основни пречки, както и причините за тях, пред осъществяването на регионализация в страната.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд представлява самостоятелно и оригинално научно изследване, с интердисциплинарен характер. Разработката съдържа достатъчно убедителни доказателства за постигнатите резултати, които правят труда във висока степен на завършеност. На база обстоен литературен обзор е проучено и систематизирано достигнато познание в областта на регионалното развитие макар, че то можеше да се обогати с виждания на М. Генешки, Л. Георгиев и други специалисти в областта на регионалната икономика. Получени са емпирични доказателства за потвърждение на изследователската теза. – Формулирани са изводи и препоръки, които са обвързани с общите методологико-методически рамки на дисертационния труд, зададени в уводната част на разработката. Изведени са и основни предизвикателства, които в много случаи могат да бъдат използвани и като възможности и като заплахи за осъществяване на планираната промяна. Фокусирането върху териториалния капитал на всяка територия води до преосмислянето на регионалната политика и до въвеждане на нова парадигма в нея „базиран на мястото подход“ за изпълнението на който има нужда от въвличане на заинтересованите участници на всички нива или многостепенно управление. В това отношение трудът може да се определи като успешен. Можем да заключим, че чрез постигането на посочените научни и научно-приложни резултати, дисертант Елица Грамадска е успяла да изпълни поставените цел и задачи, да докаже съобразно формулираните ограничения тезата, както и адекватно да представи в синтезиран вид съответните обобщения и изводи.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси.

Към научните приноси може да се отнесе обогатяване на знанията в областта на регионалното развитие и неговото приложение в контекста публичното управление, чрез предлагане на методологичен модел за регионално развитие, чрез реорганизация на материални, финансови и информационни потоци в областта на регионалното развитие.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Представени са общо 3 публикации, посветени на дисертационния труд. Като обем и качество те съответстват на изискванията за получаване на ОНС „доктор“. Приемам всички публикации като пряко съотнасяме към дисертационния труд. В тях са обобщени и публикувани съществени проблеми и резултати от изследванията в дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат на дисертационния труд е в обем от 32 страници. В него са отразени целите и задачите на изследването, акцентите на отделните глави на дисертационния труд, както и приносите на автора. Авторефератът е

разработен в съответствие с изискванията за изготвянето му и отразява основните резултати и приноси на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Представеният дисертационен труд е цялостно изследване, с безспорни приноси и качества, но предвид подобряване на качеството на труда си позволявам да дам някои препоръки. На първо място хубаво е хронологически да бъде подреден дисертационния труд така ще се преодолее усещането на хаотичност. Допълнително трябва да се отбележат и още няколко автора от страната и чужбина, които работят по изследваната проблематика. Също така препоръчвам на докторант Грамадска да доразвие своето изследване и в бъдещите си разработки да направи сравнителен анализ с иновативните форми на регионалното развитие. Препоръчвам на докторанта в бъдещите си разработки да включи в регионалните модели и бизнес анализи, защото в регионалното развитие съществува релацията бизнес-публичен сектор- население в териториален аспект. Направените бележки не омаловажават в никаква степен постигнатите резултати от изследването и научните приноси. Представеният дисертационен труд представлява актуално и задълбочено научно изследване на значим проблем.

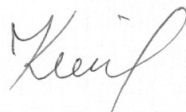
8. Заключение

Предвид достойнствата на дисертационния труд, актуалността и сложността на изследваните проблеми, необходимостта от търсене на ефективни решения за тях в практиката, доброто теоретично равнище на изследваните и анализирани проблеми, може да се обобщи, че представеният дисертационен труд отговаря на нормативно заложените критерии за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ /ЗРАС, чл.6, ал 2 и ал.3/. Посочените резултати от изследването, посветено на регионалното развитие, което ми дават достатъчно основание за **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** на научния потенциал и възможности за изследователска дейност на докторантката. Всичко това ми позволява убедено да гласувам **ПОЛОЖИТЕЛНО** за присъждане на **Елица Венелинова Грамадска** на научната и образователна степен „доктор“ по професионално направление 3.7 „Администрация и управление“, научна специалност „Регионално развитие“.

17.08.2021 г.

Град София

Изготвил становището:

(доц. д-р Камен Петров)